

NYT OM MILJØ & UDVIKLING

September 2011 • Nr. 75

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 22 danske miljø- og udviklingsorganisationer.

92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i verden.

© Kate Holt, WWF-Canon

Indhold

WWF: Danmark skal gå foran i klimapolitikken	2	Store internationale muligheder venter den nye regering	6
Biologisk mangfoldighed - opgaver står i kø for den nye regering	2	Forslag til det grønne regeringsgrundlag ...	7
MS: Ny regering har historisk mulighed ...	3	Brug for revurdering af klima-samarbejde med Verdensbanken	8
Større krav til virksomhedernes samfundsansvar	4	Folkelige organisationer i ulande under pres	9
Hvad den nye regering bør gøre på biobrændstofområdet	5	Arrangementer	10
Det er tid til at betale klimaregningen til ulandene	6		

WWF: Danmark skal gå foran i klimapolitikken

Af Hanne Jersild, WWF

Den nye regering må for alvor sætte ind over for klimaforandringer gennem et stærkere dansk engagement i både den nationale og internationale klimapolitik. Danmark skal op i et helt andet gear, hvis vi skal yde vores bidrag til at holde den globale temperaturstigning under maksimalt to grader. Samtidig skal vi have et stærkt blik for de globale perspektiver og gennem en ambitiøs klimapolitik fastholde og udbygge de danske styrkepositioner inden for grønne klima- og energiteknologier.

Vi ser gerne, at der øverst på den nye regerings klimadagsorden står gennemførelsen af en klimalov med inspiration fra Storbritannien og Skotland. Loven skal sikre, at der sættes nationale mål og delmål for reduktionen af drivhusgasser, samt at klimaindsatsen tænkes ind i alle relevante samfundsforhold. Som et væsentligt element skal der nedsættes en permanent klimakommission, der rådgiver regering samt Folketing og årligt evaluerer de danske mål og virkemidler på baggrund af den nyeste klimavidenskab.

”Danmark skal op i et helt andet gear, hvis vi skal [...] holde den globale temperaturstigning under maksimalt to grader.”

Klimaloven og en ambitiøs hjemlig indsats for at reducere drivhusgasudledningen vil i

sig selv styrke virksomheders muligheder for innovation og demonstration af grønne teknologier i Danmark. Men den nye regering bør samtidig have som en klar prioritet at øge og langtidssikre forsknings- og udviklingsmidlerne til klima- og energiteknologi frem mod 2020. Den globale konkurrence om at levere fremtidens klimaløsninger er stærk, og der satses massivt i flere og flere lande omkring os. Vi skal kaste os helhjertet ind i konkurrencen, hvis vi vil udnytte den stigende globale efterspørgsel til at fastholde og skabe nye grønne erhvervseventyr.

”Vi ser gerne, at der øverst på den nye regerings klimadagsorden står gennemførelsen af en klimalov [...]”

I den europæiske politik skal den nye regering blandt andet have klart fokus på, hvordan vi får mere kvalitet for pengene, når EU's næste flerårige budget for 2014-2020 skal forhandles. Danmark vil som EU-formandsland i første halvår af 2012 spille en væsentlig rolle her, og WWF mener, at vi fra dansk side har en stor interesse i, at EU-pengene anvendes langt grønnere og klogere end i dag, så budgettet kommer til at afspejle EU's politiske 2020-mål for klima og energi.

Biologisk mangfoldighed - opgaver står i kø for den nye regering

Af Ann Berit Frostholt, konsulent i Danmarks Naturfredningsforening

Når valgrøgen har lagt sig, siger vi forhåbentlig goddag til fire år, hvor naturindsatsen opprioriteres væsentligt. Uanset hvilken kulør man bekender sig til politisk, er det soleklart, at en ny regering må tænke fremadrettet og langsigtet for at sikre velfærds-

Danmark. Det indbefatter blandt andet at leve op til internationale aftaler, og sikre de grundsten vores samfund bygger på: Nemlig biologisk mangfoldighed. Den biologiske mangfoldighed har behov for nationalt fokus, og en ny regering har først og frem-

mest en omfattende opgave i at udmønte den globale biodiversitetsstrategi, der blev vedtaget under COP 10 i Japan sidste efterår, i Danmark. Der skal implementeres en national biodiversitetsstrategi og handlingsplan for biodiversitet inden 2015. Værdierne ved den biologiske mangfoldighed skal indgå på lige fod med klassiske økonomiske værdier i det nationale regnskab og planlægning.

“[...] en ny regering har først og fremmest en omfattende opgave i at udmønte den globale biodiversitetsstrategi [...] i Danmark.”

Samtidig skal der tages et opgør med den lovgivning og de støtteordninger, som skader den biologiske mangfoldighed. Det kan bl.a. ske ved at gennemføres et omfattende lov-eftersyn, omlægge brugen af landdistriktsmidlerne, afsætte midler til naturpleje, naturgenopretning, jordfordeling mv. direkte på finansloven og få både de private

erhverv, lodsejere og myndigheder til at bidrage konstruktivt.

“[...] der er også brug for en stærk grøn profil internationalt. En stor opgave venter, når Danmark overtager EU-formandskabet næste forår.”

Men der er også brug for en stærk grøn profil internationalt. En stor opgave venter, når Danmark overtager EU-formandskabet næste forår. Der skal blandt andet EU's fiskeripolitik forhandles, det 7. miljøhandlingsprogram skal vedtages og EU's landbrugs politik skal landes. Det er afgørende, at biodiversitetshensyn effektivt indarbejdes i både politikker og miljøhandlingsprogram. Helt centralt er det at øge de finansielle ressourcer til biodiversitetsformål gennem omlægning af EU's landbrugsstøtte, forbedre støtte-mulighederne i EU's Cohesion Fund og LIFE+ program, samt udfase skadelige fangstredskaber.

MS: Ny regering har historisk mulighed

Af Kirsten Hjørnholm Sørensen, Mellempfolkeligt Samvirke

Den nye regering står med en historisk mulighed for at gøre verden til et mere retfærdigt sted. Den må arbejde for bæredygtige og langsigtede løsninger på sult og fattigdom, og har alle muligheder for at gøre netop det under det kommende EU-formandskab og ved topmødet om bæredygtig udvikling i Rio i juni 2012.

“ Den nye regering [...] må arbejde for bæredygtige og langsigtede løsninger på sult og fattigdom [...] under det kommende EU-formandskab [...]”

Mellempfolkeligt Samvirke har disse fire konkrete ønsker til en ny regering:

Mad til alle: Den nye regering bør bekæmpe fattigdommen, der hvor fattigdommen er størst. Den bør bruge en langt større del af dansk u-landsbistand til at støtte verdens fattige landmænd- og kvinder. Udfordringen for særligt fattige, men også rige lande er, at der skal investeres massivt i bæredygtige landbrugsmetoder og de små landbrug.

Det kan udrydde sult, bekæmpe fattigdom, skabe vækst og modgå klimaforandringer.

En verdenshandel på fair vilkår: I forhandlingerne om en ny europæisk landbrugs politik skal regeringen sikre, at danske skatte kroner ikke underminerer fattige bønderes livsgrundlag. Den massive europæiske landsbrugsstøtte betyder ikke kun noget for bønder i Europa, men udkonkurrerer også lokale bønder og producenter i udviklingslande.

En ansvarlig klima- og energipolitik: Det haster med at lave en ny plan for Danmarks fremtidige energiforbrug, som ikke tager landbrugsjord fra fattige i syd og skubber priser på mad i vejret. Biobrændstoffer lavet af fødevarer afgrøder driver prisen på mad i vejret, og fattige bønder skubbes væk fra den landbrugsjord, de ellers skulle dyrke mad på.

Find nye penge til udvikling og klima: God bistand virker og dansk udviklingsbi-

stand bør hæves til én, ren procent. Derudover bør Danmark gå i front sammen med Frankrig og Tyskland om en skat på finansielle transaktioner, der kan give store summer til kampen mod sult og fattigdom. Klimaforandringerne er skabt af os og konsekvenserne bør betales af os. Verdens

lande blev på klimatopmødet i Danmark enige om at give ”nye og yderligere penge” til en international klimafond, som skal hjælpe udviklingslande med klimatilpasning. I Danmark bliver størstedelen af klimastøtten taget fra udviklingsbistanden, hvilket er i direkte strid med aftalen.

Større krav til virksomhedernes samfundsansvar

Af Sanne Borges, Amnesty

Der er sket meget i den internationale debat på CSR-området, siden den tidligere regering formulerede sin første CSR-handlingsplan i 2008. FN's Menneskerettighedsråd vedtog i juni i år anbefalingerne fra FN's Særlige Repræsentant for Menneskerettigheder og Erhverv, John Ruggie, der skærper krav til stater og virksomheder på menneskerettighedsområdet.

”De skærpede internationale krav og retningslinjer på CSR-området bør få konsekvenser for den nye regerings tilgang til CSR.”

Endvidere er OECD's retningslinjer for multinationale selskaber blevet revideret. Retningslinjerne stiller nu større krav til OECD's medlemsstater om, hvordan de skal behandle klager om virksomheder, der angiveligt har begået brud på internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder.

De skærpede internationale krav og retningslinjer på CSR-området bør få konsekvenser for den nye regerings tilgang til CSR. CSR bør ikke længere kun ses som et værktøj til øget vækst og konkurrenceevne, som virksomhederne selv kan bestemme, om de vil arbejde med eller ej. Overholdelse af internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder kan ikke være et frivilligt tilvalg for virksomheder.

Loven om CSR-rapportering fra 2009 er et skridt i den rigtige retning med henblik på at gøre indsatsen for at overholde internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder mere forpligtende for danske virksomheder. Men loven om CSR-rapportering er slet ikke ambitiøs nok. Det bør være et lovkrav, at virksomheder *skal* gøre en ordentlig indsats for at efterleve internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder, herunder at udøve ”rettidig omhu” på CSR-området.

Det bør også være et lovkrav, at virksomheder *skal* rapportere om eventuelle problemer med at overholde de internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder, og hvad man vil gøre for at rette op på problemerne fremadrettet.

”Overholdelse af internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder kan ikke være et frivilligt tilvalg for virksomheder.”

Sidst men ikke mindst er det vigtigt, at den danske regering finder løsninger på, hvordan den danske straffelov kan gøres ekstraterritorialt gældende i tilfælde, hvor danske virksomheder måtte være involveret i grove brud på internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder i udlandet.

Hvad den nye regering bør gøre på biobrændstofområdet

Af Dan Belusa, Greenpeace

De biobrændstoffer, der bruges i dag, reducerer ikke CO₂-udslippet i forhold til det fossile brændstof de erstatter - tværtimod. Når landbrugsjord bruges til biobrændstoffer, bliver skovarealer inddraget for at erstatte den jord, som biobrændstofferne beslaglægger. Denne afskovning kaldes "Indirect Land Use Change" (ILUC) og resulterer i store drivhusgasudslip.

"De biobrændstoffer, der bruges i dag, reducerer ikke CO₂-udslippet i forhold til det fossile brændstof de erstatter - tværtimod."

Efter EU's regler medregnes ILUC endnu ikke i biobrændstoffernes drivhusgasudslip. Gjorde den det, ville det være ulovligt at bruge f.eks raps-biodiesel, som samlet udleder 25 pct. mere CO₂ end almindelige diesel. Statsstøtte til biobrændstoffer kan derfor ikke retfærdiggøres som klimahensyn, men er blot en ny støtteordning til industri og landbrug. Helt konkret er der brug for fire indgreb:

Indregn ILUC. Det vigtigste skridt for at udelukke de værste biobrændstoffer er, at EU medregner ILUC-effekten. Ifølge VE-direktivet er det EU-kommissionens pligt at indføre ILUC-faktorer. Men det lader til, at EU-kommissionen svigter sin pligt og i stedet vælger at se bort fra hensynet til klima, fødevareproduktion og verdens skove for at tækkes biobrændstof-lobbyen. Den nye danske regering bør derfor gå via EU-retten for at tvinge EU-kommissionen til at indføre ILUC-faktorer.

Fjern afgiftsfritagelse for fødevarebaserede biobrændstoffer. Danmark har så generøse afgiftsfritagelser for bioethanol, at benzinselskaberne tjener mere på en liter fødevarebaseret bioethanol end på almindelig benzin. Dermed har benzinselskaberne intet incitament til at udvikle 2. generation bioethanol baseret på affald. Derfor bør den nye regering fjerne afgiftsfritagelse på fødevarebaserede biobrændstoffer.

Drop planer om ekstra statsstøtte. 2. generations biobrændstoffer lavet af affald er mindre problematiske end de fødevarebaserede. Årsagen til at 2. generation ikke udvikles er, at EU ikke medregner ILUC, og fordi det danske afgiftssystem belønner fødevarebaserede biobrændstoffer. Det er altså dårlig lovgivning, der forhindrer udviklingen af 2. generation. Løsningen på lovsjusk er ikke statsstøtte, men at rette fejlene.

"Statsstøtte til biobrændstoffer kan derfor ikke retfærdiggøres som klimahensyn, men er blot en ny støtteordning til industri og landbrug."

Hurtig indfasning af elbiler. De klimapenge, som regeringen sparer ved at sløjfe statsstøtten til biobrændstoffer, bør omdirigeres til at fremme hurtig indfasning af elbiler. El-biler bruger kun en fjerdedel af den energi en almindelig bil behøver. Samtidig gør el-bilernes batterier det lettere at udbygge vindkraften.

Det er tid til at betale klimaregningen til ulandene

Af Mattias Söderberg, Folkekirkens Nødhjælp

Klima og ikke mindst klimafinansiering til ulandene bør prioriteres af den nye regering. Klimafinansiering til udviklingslandene er en pligt, som Danmark og andre rige lande, der har forurenset, har overfor ulandene. Når regningen skal betales, kan Danmark derfor ikke alene gøre det ud fra sine egne prioriteter. Regeringen er nødt til at lytte til, hvad ulandene ønsker, og tage højde for de aftaler, der er indgået i fællesskab.

”Klima og ikke mindst klimafinansiering til ulandene bør prioriteres af den nye regering.”

Det betyder blandt andet, at klimapengene skal være nye og additional. Det vil sige, pengene ikke må tages fra eksisterende bistandsbudgetter. Indtil nu har den danske klimabistand været en del af bistandsbudgettet, og det har derfor været svært at se, hvorvidt danske klimapenge er additional som aftalt eller ej. Det er også aftalt internationalt, at der skal være en balance mellem de klimapenge, der gives til tilpasning, og de penge der gives til at mindske udslippet af drivhusgasser. Det er vigtigt, at den nye regering overholder denne fordeling.

”Regeringen er nødt til at lytte til, hvad ulandene ønsker, og tage højde for de aftaler, der er indgået i fællesskab.”

Ifølge klimaaftalen fra København skal de rige lande støtte ulandene med 100 milliarder USD årligt til klima fra 2020. Det er ca. lige så mange penge, som der i dag gives til udviklingsbistand. Og der mangler også penge frem til 2020. Det haster derfor med at finde ud af, hvor disse penge skal komme fra. Regeringsgrundlaget for den nye regering bør derfor forholde sig til alternative måder at finde klimafinansiering på. For eksempel støtte op en skat på finansielle transaktioner, som blandt andet EU Kommissionen har talt om.

Endelig skal den nye regering også overveje, hvor den vil sende klimapengene hen. Ulandene mener, at klimapengene er en compensation, og at det derfor er mest fair, at pengene kanaliseres gennem FN, hvor alle lande er med i at udforme rammerne for, hvad pengene skal bruges til. Klimastøtten under den tidligere regering er hovedsageligt blevet kanaliseret gennem danske initiativer og Verdensbanken, hvor ulandene har mindre at sige end i FN. Det bør laves om.

Store internationale muligheder venter den nye regering

Troels Dam Christensen, koordinator for 92-gruppen

Den nye regering står ikke alene overfor store opgaver for at bringe Danmark frem mod større bæredygtighed. Også på den internationale front venter store opgaver, og Danmark har i de kommende måneder en enestående mulighed for at bidrage til en mere bæredygtig udvikling på globalt plan. I første halvår af 2012 har vi EU-formandskabet. Det sker på et afgørende

tidspunkt for EU's udvikling frem mod større bæredygtighed. På klimafronten skal der under det danske formandskab tages en række afgørende beslutninger om at skærpe EU-landenes fælles klimamålsætninger, om energieffektivisering og klimafinansiering. Hertil skal lægges andre vigtige områder for EU's fremtidige bæredygtighed, som landbrug, virksomhedernes samfundsansvar

(CSR) og det nye EU budget, hvor der også skal tages vigtige beslutninger under det danske EU-formandskab. Det er helt afgørende, at den nye regering kaster alle kræfter ind for at sikre, at EU vælger en mere bæredygtig udvikling end i dag.

”Den nye regering står ikke alene overfor store opgaver for at bringe Danmark frem mod større bæredygtighed. Også på den internationale front venter store opgaver [...]”

Samtidig er Danmark EU-formandskabsland under det vigtige verdensstopmøde for bæredygtig udvikling – Rio+20 – der finder sted i Brasilien i juni næste år. Mødet giver en sjælden mulighed for at bringe verden tættere på den bæredygtige udvikling, der er så desperat brug for. I 20-året for den oprindelige verdenskonference for bæredygtig udvikling i Rio i 1992, står verdenssamfun-

det i dag over for endnu større udfordringer i forhold til at nå en bæredygtig og retfærdig udvikling indenfor klodens grænser.

”EU-formandskabet og Rio+20 topmødet er en chance for at præge verden i mere bæredygtig retning, som Danmark og den nye regering ikke må misse.”

Rio+20 mødet er derfor af afgørende betydning, og Danmarks har en enestående chance for som EU-formandskabsland at påvirke resultatet af topmødet. Men det kræver, at den nye regering meget hurtigt lægger en langt mere prioriteret indsats for dagen og kaster flere ressourcer og større ambition ind i Rio+20 mødet, end Danmark har gjort ind til nu.

EU-formandskabet og Rio+20 topmødet er en chance for at præge verden i mere bæredygtig retning, som Danmark og den nye regering ikke må misse.

Forslag til det grønne regeringsgrundlag

Af Christian Ege, sekretariatsleder, Det Økologiske Råd

Det Økologiske Råd har opstillet et forslag til, hvad der bør stå i den grønne del af det kommende regeringsgrundlag. Vi håber, at politikerne vil inddrage det i forhandlingerne om regeringsdannelsen. Der ligger i klima- og miljøpolitikken et betydeligt bidrag til at løse den økonomiske krise, idet der er behov for at sætte meget arbejde i gang for at trimme Danmark og dansk erhvervsliv til fremtidens klimakrav.

”Der ligger i klima- og miljøpolitikken et betydeligt bidrag til at løse den økonomiske krise [...]”

Men det er ikke nok at sige, at Danmark skal være fri af fossile brændsler i 2050. Det afgørende er, at politikerne vil bruge de nødvendige virkemidler i de nærmeste år, hvor de afgørende beslutninger skal træffes. Blandt de konkrete punkter er:

En kommission skal udarbejde forslag til en grøn skattereform. Dog gennemføres straks en forhøjelse af afgiften på fyringsolie samt nogle afgifter på trafikområdet.

”Det afgørende er, at politikerne vil bruge de nødvendige virkemidler i de nærmeste år, hvor de afgørende beslutninger skal træffes.”

Fremme af energirenovering af eksisterende bygninger: enten en grøn ejendomsskat eller obligatorisk opsparing til energirenovering. Energiforbruget i staten, kommunerne og regionerne i 2020 skal være 25 pct. lavere end i 2006.

Forbud mod installation af nye oliefyr fra 2014. Fra 2025 skal alle oliefyr tages ud af drift. Nye individuelle naturgasfyr forbydes lidt senere.

Vedvarende energi skal fremmes, både hav, kyst- og landmøller, geotermi og biogas – med stærkere incitament. Der udarbejdes en plan for flerårige energiafgrøder, især pil.

På trafikområdet skal støtten til cykelinfrastruktur udvides; miljøkravene i eksisterende miljøzoner strammes; der skal åbnes for trængselsafgifter i og udenfor de største byer; registreringsafgiften skal differentieres yderligere efter CO₂-udledning; simpel kørselsafgift baseret på km-tæller og på køretøjets forurening indføres; 4 års motorvejsstop, mens der samtidig laves investeringer i kollektiv trafik.

På kemikalieområdet må regeringen arbejde for en skærpelse af EU's kemikaliepolitik REACH, bl.a. mht. hormonforstyrrende

stoffer og genoptage afgiftsinstrumentet – herunder forhøje af ftalat-afgiften.

På landbrugsområdet må den nye regering arbejde for en revision af EU's fælles landbrugspolitik, så direkte landbrugsstøtte afskaffes. I stedet gives kompensation for opfyldelse af krav til natur, miljø, dyrevelfærd m.v.; gøre 1/3 af Danmarks areal til natur og permanente græsningsarealer; halvere ammoniakforureningen, reducere kvælstof til vandmiljøet med 30.000 ton, og landbrugets drivhusgasser med 30 pct. inden 2020; kraftigt reducerer pesticidforbruget og gå efter 20 pct. økologisk jordbrug i 2020.

For yderligere information se www.ecocouncil.dk

Brug for revurdering af klimasamarbejde med Verdensbanken

Af Zacharias Madsen, 92-gruppen

Danmark har siden 2009 kanaliseret penge til klima-tilpasning gennem Verdensbankens klimainvesteringsfonde. Men den nye regering bør revurdere deres støtte til Verdensbanken efter de seneste års klimasamarbejde. På en række områder efterlever banken nemlig ikke de regelsæt og mål, de selv stiller op samtidig med, at de overvejer at støtte tvivlsomme projekter og går imod retfærdige principper for klimabistand.

"[...] den nye regering bør revurdere deres støtte til Verdensbanken efter de seneste års klimasamarbejde."

Bankens støtte til klima-tilpasning følger eksempelvis ikke princippet om, at forurenerne skal betale, ved at en stor del af støtten ydes som lån. Derved gældsættes fattige lande for at klare de klimaproblemer, vi har skabt i den rige del af verden.

Heller ikke bankens nye energi-strategi tegner lovende på trods af løfter om omstilling til vedvarende energi. I øjeblikket sidder Verdensbankens styrende råd i forhand-

linger om en ny energi-strategi, der skal sætte rammerne for Verdensbankens fremtidige energi-investeringer. I 2015 skal 75 pct. af Verdensbankens energi-investeringer være i "ren energi". Konceptet "ren energi" dækker dog over finansiering til blandt andet store vandkraft-projekter på trods af Europaparlamentets advarsler mod at regne sådanne projekter for "rene". "Development policy loan" til mellemindkomst-lande er også inkluderet i de 75 pct., selvom der ikke er garanti for, at disse lån fremmer ren energi.

"[...] banken efterlever ikke de regelsæt og mål, de selv stiller op, samtidigt med at de overvejer at støtte tvivlsomme projekter og går imod retfærdige principper for klimabistand."

Brunkul er en af de mest forurenende energikilder, alligevel planlægger Verdensbanken at støtte byggeriet af et nyt kulkraftværk i Kosovo baseret på brunkul. Kosovo er ganske vist Europas fattigste land, men med en brutto nationalindkomst pr. Indbyg-

ger på 3300 USD er landet ikke langt fra grænsen til at blive kategoriseret som et "upper middle-income country". På baggrund af dette lever finansieringen ikke op til Verdensbankens eget krav om, at man alene støtter investeringer i kulkraft, når det

skal give verdens fattigste adgang til energi. Projektet i Kosovo skal først endeligt godkendes om et år, så der er rigeligt tid for den nye danske regering til at kræve et stop for finansiering til kulkraftværket.

Folkelige organisationer i ulande under pres

Af Kirsten Auken, politisk rådgiver, Folkekirkens Nødhjælp

Græsrods-organisationer er under voksende pres i mange ulande. Forfølgelsen rammer især organisationer, der arbejder med menneskerettigheder, politisk-økonomiske interesser og lokale konflikter om jordrettigheder og råstoffer. Det viser rapporten "Shrinking Political Space of Civil Society Action" fra ACT Alliance.

Rapporten blev præsenteret ved et seminar d. 5. september arrangeret af Folkekirkens Nødhjælp i samarbejde med Amnesty og Institut for Menneskerettigheder og med deltagelse af flere partnere fra Syd. Her fortalte Soeung Saroeun fra Cooperation Committee for Cambodia om en ny NGO-lov, der vil sætte regeringen i Cambodia i stand til at kontrollere og begrænse civilsamsfundsorganisationers arbejde.

"Forfølgelsen rammer især organisationer, der arbejder med menneskerettigheder, politisk-økonomiske interesser og lokale konflikter om jordrettigheder og råstoffer."

Peter Chinoko fra Catholic Commission for Justice and Peace i Malawi kunne berette om en meget bekymrende udvikling, hvor regeringen prøver at begrænse retten til at demonstrere. Senest ved at slå hårdt ned på en demonstration d. 20. juli hvor 19 mennesker blev dræbt og 250 arresteret. Og Moataz El Fegiery fra Egypten kunne fortælle om en øget mistænkeliggørelse af civilsamsfundsorganisationer – især hvis de modtager støtte fra udlandet.

Danmark ligger med sine civilsamsfunds-, menneskerettigheds- og demokratiseringsstrategier i front for at skabe et positivt samspil mellem regeringer og civilsamsfund om fælles udvikling. Seminaret satte fokus på, hvad den danske regering kan gøre. Blandt anbefalingerne er:

"Det danske EU-formandskab bør bruges til at skabe fokus på civilsamsfundsorganisationernes situation i de lande, der modtager bistand fra EU."

Ved højniveaumødet om bistandseffektivitet i Sydkorea i slutningen af 2011, bør Danmark og EU arbejde for at beskyttelsen af civilsamsfundet skrives ind i slutdokumentet samt i bilaterale aftaler mellem giverlande og udviklingslande.

Danske ambassader skal gennem deres egen praksis vise, at Danmark ser civilsamsfundet som en nøglespiller i spørgsmålet om udvikling og god regeringsførelse.

Civilsamsfundsorganisationers ret til at arbejde demokratisk med i den politiske proces bør tages med i de universelle periodiske bedømmelser under FN's menneskerettighedsråd.

Det danske EU-formandskab bør bruges til at skabe fokus på civilsamsfundsorganisationernes situation i de lande, der modtager bistand fra EU.

Rapporten kan downloades på tinyurl.com/shrinkingspace

ARRANGEMENTER

Onsdag 26. oktober
Kl. 9:20-16:45
Kvarterhuset
Jernlandsgade 3
2300 København S

Temadag: Havet omkring Danmark – tilstand og overvågning

Dansk selskab for Marinebiologi og WWF Verdensnaturfonden inviterer til en temadag, hvor vi vil forsøge at belyse nye vurderinger omkring det danske havområdes tilstand, fra makroalger og bundfauna til fisk og biodiversitet, samt udviklingen og brug af indikatorer i tilstandsvurderinger.

Dagen vil også byde på paneldiskussion og en debat omkring fremtiden for de danske havområder.

Tilmelding sker på e-mail: dansk.sfnb@gmail.com

Pris: 615,- (DSFMB OG WWF medlemmer kr. 515,-)

2. tirsdag i måneden
kl. 17.00-19.00
En cafe i København
(Se: www.greendrinks.org.)

Green Drinks København

I over 300 byer verden over mødes folk med interesse for miljø til en månedlig uformel komsammen kaldet Green Drinks. Hensigten er at skabe netværk på tværs af NGO'er, industri, universiteter og andre med interesse for miljø, bæredygtighed og CSR. Mange mennesker har på denne måde udvekslet erfaringer, fundet jobs, skabt netværk, m.v.

Pris: Gratis, men tilmelding modtages gerne: greendrinks.cph@gmail.com

Yderligere oplysninger: Kontakt Anders Knudsen: 2239 0103

Øko-kalenderen på Øko-info

Nyt om grønne og økologiske arrangementer fra hele landet på:

www.eco-info.dk

Redaktion

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af Troels Dam Christensen og Christine Jacobsen Mulvad, 92-gruppen, og Anne Liv Eberlein, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på

www.92grp.dk

Ønsker du at til- eller afmelde nyhedsbrevet, send en mail til:

92-gruppens_nyhedsbrev@wwf.dk

92-gruppen

c/o Care Danmark
Nørrebrogade 68 B
2200 København N
T 35 24 50 90

92grp@92grp.dk